

[Undervisnings- og forskningsministeren]

fremsættes, tænkte jeg ved mig selv: Nu kommer hr. Frank Jensen og ruller hele batteriet ud og sender kaskader af ord ud i alle retninger om alt, hvad han i hele sit korte liv har ment og tænkt om adgangsbegrænsningen og alt dens væsen og alle dens gerninger. Og det er jo sandelig også gået i opfyldelse; den har ikke fået for lidt.

Derfor vil jeg gerne have lov at minde om, at dette lovforslag er fornuftigt, hvad enten vi ændrer optagelseskriterierne eller ej. For under det nuværende system er der nogle skønsmæssige afgørelser. Det vil der også være under et eventuelt kommende system, og det er disse skønsmæssige afgørelser, vi som led i afbureaukratiseringen gerne i højere grad vil overlade til institutionerne selv.

Et eksempel: Til den nuværende gruppe 3, som er den, man kan søge igennem, hvis man ikke har studentereksamen, kommer der ansøgere med vidt forskellige kvalifikationer, og dem skal institutionerne så vælge imellem. De kan klage til ministeriet, som derefter uden at have institutionernes sagkundskab skal gøre sig klogere end institutionerne. Det er ikke noget heldigt princip, og klagerne får jo heller aldrig noget ud af det. Men sagerne ligger der – de brune konvolutter kommer strømmende.

Et andet eksempel: Hvis der er en generel regel om, at man skal have mindst 8 eller 9 måneders erhvervs erfaring, kan der opstå diskussion om, hvad man tæller med, og hvad man ikke tæller med. Og naturligvis kan ministeriet fortsat, også efter vedtagelsen af dette forslag, lave generelle retningslinier om, hvad der tælles med, ligesom man kan lave generelle retningslinier om administrationen af gruppe 3. Spørgsmålet er bare: Når institutionen under overholdelse af disse generelle retningslinier har foretaget det skøn, der nu engang skal foretages, og hvor det ofte er vidt forskellige kvalifikationer, der skal sammenlignes, skal det så kunne køres igennem hele møllen igen i ministeriet?

Det er det, vi foreslår man lader være med. Forslaget er derfor en parallel til en række andre forslag fremsat af regeringen i den hensigt at begrænse mængden af brune konvolutter imellem borgerne og offentlige myndigheder og imellem de offentlige myndigheder indbyrdes. Der er altså ikke tale om, at man hermed legaliserer alt muligt forfærdeligt, for ministeriet kan stadig lave generelle retningslinier. De

skal jo holdes. Og hvis de brydes, skal ministeriet selvfølgelig gribe ind. Men inden for disse retningslinier vil der være plads til et skøn, og her er det ikke hensigtsmæssigt, at mennesker skal sidde i direktoratet og gøre sig klogere end det optagelsesudvalg, man har ude på institutionen, og som har gået sagen grundigt igennem. Det er det, det drejer sig om.

Hvad angår de eventuelle nye optagelsesregler, ved alle debattørerne jo, at jeg har haft en høringsrunde og startede med Folketinget. Nu har runden også omfattet dem, som sagen især vedrører, nemlig institutionerne og de forskellige grupper, og inden længe vil jeg kunne præsentere et resultat af denne høringsrunde. Så skal der træffes beslutninger, og her vil jeg naturligvis ikke træffe beslutninger, som har et flertal imod sig i Folketinget. Disse beslutninger vil ikke få virkning fra denne sommer, for det kan vi ikke byde dem, der har indrettet sig på de gældende regler. Til sommer sker der kun den ændring, at det generelle erhvervs erfaringskriterium fjernes, og så er der visse specielle optagelseskriterier vedrørende ingeniøruddannelserne osv., som er blevet ændret.

Men det er det eneste, der sker her til sommer. Den store operation får, hvis der kan skabes forståelse for det, virkning fra 1991, og den skal de studerende være grundigt orienteret om, før de sætter kryds i ansøgningskemaerne. Og hvis det ikke kan nå at blive beskrevet i Vejledningsavisen, skal det beskrives så meget grundigere over for vejlederne og alle andre i forsommeren i god tid, før man sætter kryds i skemaet.

Med disse bemærkninger vil jeg tillade mig at takke for en positiv modtagelse.

Frank Jensen (S):

Jeg var glad for at høre, at undervisningsministeren på forhånd havde forudset, at lovforslaget ville medføre en debat om adgangsreguleringssystemet. Det tror jeg imidlertid heller ikke alene skyldtes ministerens kendskab til mine holdninger til adgangsreguleringssystemet, for selve titlen på lovforslaget lægger jo op til en drøftelse af hele adgangsreguleringssystemet, eftersom det er et forslag til lov om ændring af adgangsbegrænsning. Således lægger alene titlen jo op til, at Folketinget må forholde sig til det samlede reguleringssystem, og hvad det angår – og dér er jeg enig med en lang ræk-

[Frank Jensen]

ke af regeringspartierne ordførere – ville der, hvis alt andet var lige, ikke være nogen betænkeligheder fra vores side med hensyn til at acceptere, at ankemuligheden blev begrænset i forhold til skønsprincippet i institutionerne.

Vi har også tillid til, at institutionerne selv er i stand til klare de dele. Men her er der altså tale om, at der er et større kompleks ude til høring. Jeg ved ikke, hvornår høringsrunden er afsluttet. Vi har heller ikke set det, der endeligt er gået ud til høring. Det er rigtigt, at ministeren inviterede Folketingets Uddannelsesudvalg til en sammenkomst hos ministeren, hvor ministeren gennemgik det foreløbige udkast til et nyt reguleringssystem.

Men det, der har været problemet i hele forløbet begyndende for to år siden, er, at der er skabt forvirring ude på institutionerne om, hvilke optagelsesbetingelser der er gældende. Og selv om jeg måske ikke er så glad for at indrømme det, må jeg konstatere, at det store ansørgelfelt ved optagelsen sidste år var udtryk for, at der var skabt en nervøsitet for, at ens studentereksamen ville kunne blive forældet. Jeg ved godt, at ministeren gang på gang har forsøgt at overbevise offentligheden om, at der ikke var indlagt nogen forældelsesprincipper i det tidligere reguleringssystem. Men det er blevet opfattet af offentligheden, som om der var en forældelsesfrist på studentereksamen. Og nu skulle vi nødig have den situation endnu en gang, at der var samme usikkerhedsmoment frem til optagelsesrunden til sommer.

Derfor er jeg glad for, at ministeren nu siger – og jeg håber, det kommer ud til en stor offentlighed gennem Undervisningsministeriets Nyhedsbrev eller gennem en af de utallige pressemeddelelser – at dette her, hvis det bliver vedtaget i regeringen – hvad jeg kunne forstå på regeringens ordførere at der ikke var fuldstændig sikkerhed for – først får virkning for optagene i 1991. Det var en positiv tilkendegivelse. Lad os håbe, det kommer ud i mange tusinde hjem, hvor man sidder daglig ved middagsbordet og diskuterer disse reguleringssystemer.

Det er selvfølgelig rigtigt, at ministeren ikke kan regere mod et folketingsflertal. Men når det drejer sig om reguleringssystemet, er der jo tale om en bemyndigelseslov, nemlig den lov, som blev vedtaget i juni måned 1976. Derfor håber vi, at ministerens tilkendegivelse om, at han ikke vil regere imod folketingsflertallet, be-

tyder, at vi kan få de hørings svar, som nu måske er indløbet til undervisningsministeren sammen med det, der er udgået til høring, draget ind i drøftelserne i Folketingets Uddannelsesudvalg i forbindelse med lovforslag nr. L 139, så Folketingets partier ved, hvad der kommer i fremtiden på dette område.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Til det sidste vil jeg sige, at jeg ikke gør noget, som et flertal i Folketinget er imod. Men jeg har ikke tænkt mig at lade Folketingets Uddannelsesudvalg overtage undervisningsministerens administrative beføjelser, som er tillagt undervisningsministeren i grundloven. Det vil jeg gerne sige meget klart.

For det andet er der intet nyt i, at eventuelle nye regler først træder i kraft fra 1991. Det står i de papirer, og det er blevet sagt ved det bord, hvor hr. Frank Jensen har siddet og læst i papirerne.

Men hr. Frank Jensen er jo et af disse dejligt lykkelige mennesker, der er sikker på at have noget at brokke sig over, uanset hvad man gør.

Havde jeg nu ikke lavet høring, ville han have brokket sig over, at jeg ikke lavede høring, jeg sad og arbejdede med det i hemmelighed. Nu har jeg lavet høring, og så brokker han sig over, at der skabes usikkerhed.

Jamen hvordan kan man lave høring, uden at der vil blive usikkerhed med hensyn til, hvad der bliver resultatet?

Hvis jeg ikke forsøgte at ændre optagelseskriterierne, ville hr. Frank Jensen brokke sig: »En passiv minister, der ikke vil ændre kriterierne«. Når jeg så forsøger at ændre dem, siger han, at nu skaber jeg usikkerhed – vi ved ikke, hvor vi er henne.

Til lykke med det lykkelige politiske liv, hr. Frank Jensen. Men jeg fortæller én ting: Det dér går bedst i opposition.

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Skulle jeg forstå de sidste polemiske bemærkninger sådan, at ministeren glæder sig til at få lov til at spille den rolle? For jeg skulle hilse og sige, at vi glæder os til at få lov til at spille den modsatte, og vi vil da gerne bytte med ministeren, hvis han er træt af, at der er et aktivt Folketing, der forsøger at følge med i, hvad der

[Frank Jensen]

foregår i det store undervisningsministerium. Det kan være svært med de mange pressemeddelelser – det indrømmer jeg – men vi gør ihærdige forsøg på at følge med i, hvad der sker på dette felt.

Men når alle de polemiske bemærkninger er overstået i hvert fald fra min side – jeg håber, ministeren også vil leve op til det – skulle jeg sige, at ministeren en gang imellem skulle lytte efter, hvad det er, også oppositionens ordfører siger, nemlig at der var en positiv tilkendegivelse til selve substansen i dette lovforslag, hvis alt andet var lige. Men det er virkeligheden jo ikke. Derfor er det åbenbart for alle og burde også være det for ministeren, at Folketingets Uddannelsesudvalg selvfølgelig skal have lov til at inddrage det nye reguleringssystem i drøftelserne. Når det hedder lov om ændring af adgangsreguleringssystemet, er det klart, at vi også skal kende de ting, der allerede ligger på ministerens bord, og som muligvis vil blive gennemført ved ministerbemyndigelse i løbet af efteråret 1990, ja måske – det fremgår i hvert fald af Politiken af 29. januar – skal godkendes i regeringen inden sommeren. Det er klart, at Folketinget, når det skal behandle en lov om ændringer af adgangsreguleringssystemet, hvortil Folketingets partier kan stille ændringsforslag, skal kende de ting, som danner baggrund for en ændring.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Da det nu bliver bragt frem for anden gang, vil jeg sige, at ved lejlighed vil jeg gerne høre, hvad det er, hr. Frank Jensen har imod Undervisningsministeriets måde at informere offentligheden på. Man kan ikke bare sige igen og igen »ministeriets mange pressemeddelelser« uden at forklare, hvad det er, der er i vejen med ministeriets måde at orientere offentligheden på. Er det nyhedsbrevet, der var forkert? Det hviler næsten i sig selv økonomisk, man er ret glad for det, og det sparer ministeriet for en masse pressemeddelelser.

Det er et fåtal af pressemeddelelser, der udsendes uden om nyhedsbrevet, altså imellem udgivelsestidspunkterne. Hvis der er nogen pressemeddelelser, som hr. Frank Jensen synes var overflødige, vil jeg da gerne have det at vide. Jeg tror, jeg er nødt til for fremtiden at tage hr. Frank Jensen lidt mere på alle de ord, han

går og udsender, for ellers bliver han vel bare ved med kaskade efter kaskade. Jeg er rent ud sagt træt af det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Poulsgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 140:

Forslag til lov om kursus til højere forberedelseseksamen og om studieforberedende enkeltfagsundervisning for voksne m.v.

Af undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder).

(Fremsat 18/1 90).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Lone Møller (S):

Det var et vigtigt stykke uddannelsespolitik, K. B. Andersen stod fadder til i 1967, da hf-kurserne startede. Det er ikke mange gange i hvert århundrede, at en ny almen uddannelse ser dagens lys i Danmark.

Jeg tillader mig et par citater fra behandlingen af loven den 9. november 1965, Folketingstidende 1965–66, sp. 1004. Venstres ordfører, Poul Hartling, udtalte:

»Venstre er tilhænger af, at vi gør uddannelsessystemet så bøjeligt og fleksibelt som muligt, at vi undgår blindvejene, at vi fremmer det almene, at vi udsætter specialiseringen mest muligt, dog uden at det går ud over kvaliteten.«

Ved anden behandling den 2. juni 1966, Folketingstidende 1965–66, sp. 5151, udtalte hr. Helveg Petersen:

»Det er glædeligt, at der i udvalget har været enighed om, at denne uddannelse burde have